

Εκπαιδευτικός τουρισμός

Συν-οδεύοντας και επι-στρέφοντας

Ο τουρισμός δηλώνει την προσωρινή μετακίνηση ανθρώπων από τον τόπο διαμονής του σε άλλους τόπους για ψυχολογικούς, ψυχαγωγικούς και μορφωτικούς λόγους. Συνιστά πραγματική ψυχαγωγία που κεντρίζει την ανθρώπινη ύπαρξη να συνδυάζει τη γνώση με τη διασκέδαση. Το σχολείο προσφέρει στους μαθητές τη δυνατότητα της τουριστικής αγωγής μέσω του εκπαιδευτικού τουρισμού που δημιουργείται από τις εκδρομές των σχολείων στο εσωτερικό ή στο εξωτερικό. Κατά τη διάρκεια του διδακτικού έτους και κυρίως την άνοιξη η εκπαιδευτική κοινότητα πραγματοποιεί μονοήμερες και πολυήμερες εκδρομές και εκπαιδευτικές επισκέψεις. Οι μαθητές γίνονται κοινωνοί της πολιτιστικής κληρονομιάς, μυσούνται στην κουλτούρα άλλων λαών, κοινωνικοποιούνται, αναπτύσσουν διανθρώπινες σχέσεις, αλλάζουν παραστάσεις και αναζωογονούν την ψυχή και το πνεύμα τους. Όλα αυτά θα ήταν ανέφικτα, εάν το σχολείο και οι λειτουργοί του ήταν απρόθυμοι παρόντες δημόσιοι υπάλληλοι. Όμως, ακούραστοι, πρόθυμοι και δημιουργικοί παιδαγωγοί αναλαμβάνουν με κάθε κόστος να οργανώσουν και να υλοποιήσουν μετακινήσεις μαθητών, ανθρωπότυπων κάθε λογής, οι οποίοι στις αποσκευές τους «μεταφέρουν» όχι μόνο τα προσωπικά τους αντικείμενα, αλλά και πολλές και συχνά αδιάγνωστες ιδιαιτερότητες. Με αμέριστη αγάπη και ενδιαφέρον, μεράκι και πολύτιμο διαθέσιμο χρόνο, με υπομονή και ασφάλεια οι (κακοπληρωμένοι) εκπαιδευτικοί διοργανώνουν σχολικές εκδρομές στην εντέλεια, κάτι που για πολλούς θεωρείται απλό και αυτονόητο. Αξίζει ιδιαιτέρως να τονιστεί ότι οι εκπαιδευτικοί αναλαμβάνουν συνάμα τεράστιο ρίσκο καθώς η επικινδυνότητα του εγχειρήματος ενισχύεται από το γεγονός ότι αστάθμητοι παράγοντες και κίνδυνοι ελλοχεύουν παντού κάθε στιγμή. Οι εκπαιδευτικοί νομιμοποιούνται βεβαίως να αναλαμβάνουν τη μετακίνηση μαθητών, εφόσον προηγηθεί το νομικό-γραφειοκρατικό πλαίσιο, για το οποίο το σχολείο μεριμνά εκ των προτέρων.

Εντέλει, όταν μία σχολική εκδρομή ολοκληρώνεται, η ικανοποίηση όλων είναι απεριγράπτη. Όταν η σχολική εκδρομή ολοκληρώνεται, η μνήμη και οι αναμνήσεις μετουσιώνονται σε γνώση. Οι μαθητές αποκομίζοντας καινούριες εμπειρίες θετικές ή αρνητικές τις περιγράφουν επιστρέφοντας. Αναμφιβόλως, οι σωστά οργανωμένες και απαρέγκλιτα υλοποιημένες σχολικές εκδρομές μόνο θετικές εντυπώσεις και καλές εμπειρίες προσφέρουν. Όταν όμως αυτά δεν έχουν επιτευχθεί, δικαιολογημένα όλοι δυσαρεστούνται.

Παρόλα αυτά, η δυσκολία, η ευθύνη και η συναίσθηση καθήκοντος με την οποία επιφορτίζεται ο συνοδός εκπαιδευτικός είναι τελικά, όπως όλοι έχουμε κατά καιρούς διαπιστώσει, **«δικό του θέμα»**. Σε μια εποχή που η αμφισβήτηση έχει εισβάλει στα

σχολεία και κάνει δυσκολότερο το έργο του Δασκάλου, ο οποίος καλείται να πλησιάσει μια δύσκολη ηλικία, την ορμητική και απαιτητική εφηβεία, και να τη βοηθήσει να βρει το δρόμο της, η κοινωνία μη έχοντας γνώση αλλά πάντα γνώμη για όλα, θεωρεί ότι ο συνοδός εκπαιδευτικός «ταξιδεύει», «ξεφεύγει», «απολαμβάνει», «διασκεδάζει», «γλιτώνει μαθήματα», συλλήβδην «καλοπερνάει» πηγαίνοντας εκδρομή! Η κοινή γνώμη (συνήθως χωρίς γνώση) αντιλαμβάνεται διαφορετικά την ανάληψη ευθύνης του συνοδού εκπαιδευτικού και συχνά τολμά να καταλογίσει ιδιοτέλεια ή και χρησιμοθηρία, μη γνωρίζοντας ότι, **όσοι συνοδεύουμε μαθητές σε σχολική εκδρομή δεν αμειβόμαστε υλικά αλλά μόνο ηθικά διαπιστώνοντας τα προκύπτοντα από την εκδρομή εκπαιδευτικά οφέλη για τους μαθητές μας.** Η παντογνώστρια κοινή γνώμη αγνοεί τις περισσότερες φορές ότι ο συνοδός εκπαιδευτικός αφιερώνει και πριν και κατά τη διάρκεια της εκδρομής πολύτιμο προσωπικό χρόνο απουσιάζοντας μέρες από την οικογένειά του, αγωνιώντας για την ασφάλεια των μαθητών, ξαγρυπνώντας επί σειρά νυκτών προκειμένου να ελέγξει την συχνά ανεξέλεγκτη συμπεριφορά των εφήβων που ανέλαβε να συνοδεύσει για λόγους παιδαγωγικούς και μορφωτικούς, ώστε να διατηρήσει τη φυσιογνωμία και το περιεχόμενο που πρέπει να χαρακτηρίζει μία σχολική εκδρομή, ταιριαστή στη μαθητική ιδιότητα και θετική για το ρόλο του σχολείου. Γράφοντας με ρόλο διττό, ως γονέας και ως εκπαιδευτικός, ευγνωμονώ όλους τους παιδαγωγούς που ανέλαβαν να συνοδεύσουν σε σχολικές εκδρομές τα παιδιά μου. Θεωρείται αχαριστία, εκ προοιμίου καταδικαστέα, η στάση οποιουδήποτε, που ενώ αδυνατεί να αντιληφθεί τί αποκομίζει ένα παιδί μέσα από μια σχολική εκδρομή, υποτιμά και υποβαθμίζει με τρόπο ανήθικο τον ρόλο των συνοδών εκπαιδευτικών. Το βίωμα της αχαριστίας μοιάζει με εκείνο του βιασμού: η αποκάλυψή του συνοδεύεται από έντονη αμηχανία και από το φόβο του θύματος ότι θα ενοχοποιηθεί το ίδιο, ενώ το σημαντικότερο επακόλουθο είναι η γένεση και η διατήρηση μιας γενικευμένης δυσπιστίας απέναντι στους όλους! Όμως οι ευφυείς άνθρωποι δεν απατώνται! Το ίδιο και οι ευφυείς γονείς: ανακαλύπτουν και αντιλαμβάνονται για τα παιδιά τους πάντα το καλύτερο και ευγνωμονούν όταν το συναντήσουν. Διακρίνουν τις ποιότητες που λαμπυρίζουν διακριτικά, ανάμεσα σε τόση βραβευμένη μετριότητα και εκτιμούν αναλόγως! Η παρατήρηση αυτή ενισχύεται από το γεγονός ότι στις περισσότερες ευρωπαϊκές γλώσσες οι λέξεις «ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ» και «ΣΚΕΠΤΟΜΑΙ» είναι συγγενείς μεταξύ τους (thank και think στα αγγλικά, danken και denken στα γερμανικά). Ως εκ τούτου η ικανότητα ενός ανθρώπου να δείξει ευγνωμοσύνη συσχετίζεται με την ικανότητα της περίσκεψης και παντός είδους νοημοσύνης.

Άλλωστε και η ελληνική λέξη «ευ-γνωμοσύνη» δείχνει τη σχέση του καθενός με τη γνώση και την ικανότητα διαμόρφωσης γνώμης....

Μαρία Αγναντή, φιλόλογος στο Μουσικό Σχολείο Τρικάλων